

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. Za izdajstvo 10 Din mesečno. Uredništvo in uprava Ljubljana. Delavški dom. Karla Marksa trg 2, dvorišče. Češkov način 14.577. Lastnik in izdajatelj Alojz Kusold, Ljubljana. — Odgovorni urednik Ivan Saje, Glinice IV. stev. 2. — Tiska tiskarna »Slovenija«, Predstavnik za skarino: Albert Kohman v Ljubljani.

Vsek obrat, vsaka vas imen dopisnika za »ENOTNOST«.

Vojne priprave imperializma proti Sovjetski Uniji.

Antisovjetski blok. — Francosko-angleški imperializem »rešuje« krize v Rumuniji in Jugoslaviji. — Belgrajska vlada na verigi franc. imperializmu.

Svetovni imperializem, cigar najmočnejši predstavniki (tako zanevele) so Anglia, Amerika, Francija in Japonska, se oborajo na kopnem in na vodi, pod vodo in v zraku mnogo bolj kot se je oboroževal pred svetovno vojno. To oboroževanje pa imperialisti spremajo s svečanimi izjavami o miru, s konferencami o razročitvi in s podpisovanjem paktov o »večnem miru«. Tako tudi topot imperialistov, medtem ko najenergičneje pripravljajo vojno, govorijo o miru, in temu govoritiču — izgleda — danes nihče več ne verja razen social-patriotov, ki se delajo, da verujejo, da bi tako mogli opraviti pred delavci svoje sodelovanje pri imperialističnem pripravljanju vojne.

Obrožna vojna zvezde med Anglijo in Francijo je napravila, da so vojne priprave v Evropi postale skoraj odkrita in da se je pripravljanje vojne začelo po načrtu izvajati v vseh evropskih državah, ki so odvisne od francoskega in angleškega imperializma. Na eni strani je zveza Angleži in Francije naperjena proti Združenim Državam Amerike, ki vedno bolj ogrožajo angleško svetovno gospodarstvo, na drugi strani pa je v večji meri ta vojna zvezda naperjena proti delavsko-kmečki državi Sovjetski Uniji.

Francoski generali in angleški bankirji ustvarjajo protisovjetski blok iz držav, ki se nahajajo popolnoma v njihovih rokah, kot so Poljska, Rumunija, Jugoslavija, Madžarska, Čehoslovaska itd. Francoski general Leronde je prepotoval vse te države, se posvetoval z vladami teh držav, a še več z neodgovornimi militarističnimi klickami, ki imajo v večini teh držav popolno nadoblast.

V zvezi s temi pripravami vojne proti Sovjetski Uniji je tudi padec Britanije vlad v Rumuniji. Londonska in pariška borza sta postavili v Rumuniji na vladu takozvan »nacionalno-kmečki« stranko (dr. Mania), ki se je zavezala, da bo ponajpoštni služila vladnemu francosko-angleškega imperializma. In ta »kmečka« vlad v resnici nima v svojem programu nječesar kmečkega, kajti kupovanje vojnih eroplakov, okrepitev zvezre s fašistično diktaturom Pilsudskega, sklepanje posojila pod zelo težkimi pogoji v svrhu pripravljanja vojne proti Sovjetski Uniji, vse to se pa ne more imenovati kmečke politike. Vlada Mania ni rekla niti besedice o izvedbi agrarne reforme, torej bo ostala zemlja se naprej v rokah bojarov. Tu vidimo, da buržauzne stranke, pa naj imajo tudi kmečko ime, ne morejo dati ničesar kmetu, temveč ga samo predajajo v roke imperialistov in pripravljajo nova klanja. In to vladu dr. Maniu podpirajo rumunski social-patrioti, ki so celo napravili ž novo vlastni blok, t. j. vladu jim prepustili 9 mandatov, oni bodo pa agitirali med delavstvom, da glasuje za vlad. Tako vrše rumunski social-patrioti vlogo agentov

ZAGREB ZA POLITIČNE PRAVICE HRVATSKOGA NARODA!

Kri na zagrebških ulicah. — Režim Korošca ne more brez krv! — »Temne sile« v uniformi izvajajo demonstrante. — Policia taji svoja nastila.

1. dec. 1918 se je utemeljila kraljevina SHS. Politične pravice hrvaškega in slovenskega naroda so bile tega dan ţrtvovane srbijanski hegemoniji.

Rezultati desetletnega razvoja dovolj očito govore,

da je likvidirana vse demokracija in tej državi, ki je na zunaj vzel imperialističnih velenil, da je proletariat obrezplavljen popolnoma. Le slapeški in zasepljeni reakcionari šovinisti, nacionalisti in kapitalisti pojeto slavosve. Slovenska meščanska javnost na celu z SLS in SDS je proslavljala 1. dec. s sklonjenim hrbtom. Tako kot je slovenska buržauzija hlapčevala Dunaj in reakcionalni Avstriji, hlapčevala danes Belgradu. Iz ponitičnih molči o političnih pravicah Slovencev, ki jih ni nikjer vključil »osvobojenju«. V Mariboru so napravili veliki parado (s četrtnim vozom cene), skupno klerikalci in demokrati, skupno so ustanovili Narodno odbrano . . . Gliha vključi Štriba! In kdaj ne bo več na Slovenskem delavec in kmetov, ki se puščajo spletiti s takozvanom »načelno« borbo med klerikalci in demokrati?

ZAGREB pa je demonstriral 1. decembra za politične pravice hrvaškega naroda. Potek dogodka je paže že toliko znani, da nam ni treba objavljati podrobnega opisa. En mladi delavec, Slovenc, je bil ubit od kroglice detektivovega revolverja in večje število težko in lahko ranjenih. To naj bi po mnenju . . . Korošca poučilo hrvaški narod, da ni upravičen zahtevati političnih pravic, da je upravičen samo ponajmoč čakati in sprejemati, kar mu bila dala hegemonija srbijanske buržauzije?

Posebna izdaja »Slovenca« je pisala, da so Hrvati »v vrtincu zastopljeno« in je pozvala Slovence v obrambo države, da ona ne postane »veliki komunistični špekulant«.

Zatirani narodi zahtevajo svobodo in svoje pravice, delavci in kmetje zahtevajo politično in socialno svobodo, svoje politične in socialne pravice, a državovtorci odgovarjajo »Država je v nevarnosti!«

Haha, državovtorost! V nevarnosti je hegemonija srbijanske buržauzije, v nevarnosti so temne sile, v nevarnosti je režim zakona o zaščiti države in sistem glavnjače, v nevarnosti je barbarsko kapitalistično izkoriscenje delavstva in izmogovanje kmetov, v nevarnosti so vojne priprave in namere. In to tvori za vas, državovtorce, državo!

Le kričite, le biste plat zvona! Delovno ljudstvo vas so spregledalo in ono želi, hoče državo, ki bo njenu, delovnemu ljudstvu, služila, njegovi svobodi, njegovim pravicam, njegovi zaščiti pred građevljivim kapitalom, ono hoče, državo delovnega ljudstva, delavsko-kmečko državo!

In proletariat vse države je z zanjiranimi hrvatskim narodom! Ov ve, da bo hrvaška buržauzija boj izdala in se sporazumela na račun hrvaškega delovnega ljudstva. Toda to ljudstvo bo skupaj s proletariatom vseh narodov vodilo boj za samoodločno in za socialno osvobojenje izpod jarmata kapitalizma naprej!

Strik železniških delavcev v Brodu za povečanje plači, ki znača 18 do 25 Din dnevno. Država trdi, da ne more povečati teh plac, s katerimi more delavstvo sami stradati. Toda režim nasilja rabi denar za žandarmerijo za poveganje delavstva, a delavci s svojimi družinami naj stradajo! Doklej?

Pravico moral napisati knjigo o materialnem napredku v Sovjetski Uniji, verui, prijetjal, da je vsaka takta knjiga zastrela, kakor hitro izide. S tako brzino tu vse napreduje.

(Nadaljevanje pisma je v zagrebski »Borbici« bilo zaplenjeno.)

ENOTNOST DELAVSKO-KMEČKI LIST

Delavci, kmetje in vsi zatirani narodi, združite se!

Delovno ljudstvo hoče državo, ki bo njemu, delovnemu ljudstvu, služila, njegovi svobodi, njegovim pravicam, njegovi zaščiti pred građevljivim kapitalom, ono hoče državo delovnega ljudstva, delavsko-kmečko državo!

V. U.

Ivan Cankar.

Deset je let kar je umrl Ivan Cankar, ki je po pravici uvrščen med največje, najimenitejše in najpogumnejše pesnike-borce ponizanih in razčlanjenih. Vseh ponizanih in razčlanjenih med katere je štel tudi ves slovenski narod, ki je o njem trdil, da je »narod proletarcev v katerem tvori buržauzija letenko plasti«. Ta okolnost, ki daje pečat vsej žalostni zgodovini slovenskega ljudstva, nani pove kje je Cankar iskal in kje je dobil vezi s katerimi je ne razdržljivo spojil kritico pod katero ječa najbednejši s kritico, ki je delala in se dela slovenskemu ljudstvu. S svojo veliko dušo je objel in združil v harmonično enoto bol vseh teptanij in zatiranih, in to je storil na način, kakor more le človek, ki je spoznal temeljni vzrok vseh kritic in bol.

Ivan Cankar je bil socialist po svojem globokem preprincanju do katerega je prišel potom studiranju v potom življenju med proletariatom. Njegov socializem ni bil prazna umetniška poza in tudi ne demagoška vizitka, ki naj bi mu bila odprija pot med delavstvom. »Bil bi hincavec in lažnjivec, če bi se imenoval socialista, pa bi v globočini svoje duše ne vravil v svoje ideale«. Tako je Cankar zaključil svoje predavanje v Trstu dne 20. aprila 1918. Morebiti bi tudi kdor bi mislil, da je Cankar pristal na socialistični ideal šele potem ko je bil občeprijubljeni pisatelj in da si je upal na dan s svojimi nazori šele pod zaščito svojega slovesa. Cankar je bil že v svojihmladih letih član socialdemokratične stranke na Dunaju in je svojo disciplinarnost pokazal tudi s tem, da je v dunajskem delavskem domu, pri volitvah pred splošno volilno pravico, pisan naslov volivcev, katerim se je posiljal socialistični volilni proglaš.

Ivan Cankar je bil marksist. V njegovih spisih, posebno v onih socialne vsebine, je vse polno umetniško zobilčivanih marksističnih idej. Pri čitanju njegovih spisov se človeku ne more oprostiti imenjenja, da je marksistični razvojni nauk načel zelo učinkovit. Cankar gleda na potek in razvoj dogodkov in še posebej na razvoj proletarskega gibanja skozi očala marksističnih teorij. V vseh njegovih spisih se dogodki razvijajo jemajoči v poštvev objektivne v subjektivne sile katere je znal Cankar močno zdržiti v skladno celoto. Povsod nam kaže kako in v kaki meri objektivni pogoji vplivajo na mističnost in položaj posameznikov. »Hlapec Jernej« je ves zgrajen na osnovni marksistični ideji, ki uči, da je delo vir vsega bogastva. V »Na klancu«, kjer je Cankar v globoki ljubezni in pleteti do svoje matere zapeljalo zato, da je v dunajskem delavskem domu, pri volitvah pred splošno volilno pravico, pisan naslov volivcev, katerim se je posiljal socialistični volilni proglaš.

Ivan Cankar je bil marksist. V njegovih spisih, posebno v onih socialne vsebine, je vse polno umetniško zobilčivanih marksističnih idej. Pri čitanju njegovih spisov se človeku ne more oprostiti imenjenja, da je marksistični razvojni nauk načel zelo učinkovit. Cankar gleda na potek in razvoj dogodkov in še posebej na razvoj proletarskega gibanja skozi očala marksističnih teorij. V vseh njegovih spisih se dogodki razvijajo jemajoči v poštvev objektivne v subjektivne sile katere je znal Cankar močno zdržiti v skladno celoto. Povsod nam kaže kako in v kaki meri objektivni pogoji vplivajo na mističnost in položaj posameznikov. »Hlapec Jernej« je ves zgrajen na osnovni marksistični ideji, ki uči, da je delo vir vsega bogastva. V »Na klancu«, kjer je Cankar v globoki ljubezni in pleteti do svoje matere zapeljalo zato, da je v dunajskem delavskem domu, pri volitvah pred splošno volilno pravico, pisan naslov volivcev, katerim se je posiljal socialistični volilni proglaš.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.

Z dnevnega reda so odstranili obe najvažnejši birokracični nobili kot nagrada za svoje služenje vladajočemu režimu — seveda na račun delavskih strokovnjakov — se je vršil ta Kongres zborovanja zavrnjenega režima, ki je med tretjimi razredmi in zborovanjem v Jugoslaviji.</

Kako se v delavski zbornici „trudijo“ za proletariat.

Ivan Makuc:

FOTOGRAFIJA DVEH SEJ.

2. Seja upravnega odbora DZ dne 14. nov. t. l.
Navzoči predst. M. Čobal, ravnatelj konzuma v Zagorju, podpr. A. Sedel, magistratul uradnik, R. Čelešnik uradnik boln., blagajne, Ošlak, ravnatelj Ljudske tiskarnice, F. Svetek, tajnik konz. društva, Vospernik, kavarvar, odnosno kavarvarjev sin, Jakomir, tajnik Občega Radničkega Saveza, Makuc, zelenčnik v pokolu; dalje od klerikalev: F. Žužek, uradnik Borze dela, Gajšek, uradnik oblastnega odbora, Terseglav, uradnik »Slovenca« (je imanek) in I. Silvester, uradnik; od demokratov pa: Juvan, magistratni uradnik, dr. Bohinc, ravnatelj boln. blagajne; in od JSDS Leskoček, vodja pevskove zadruge v Celju. Navzoč je bil seveda tudi Uratnik, tajnik DZ (Delavske zbornice).

Čobal kot predsednik imenuje Makuca in Gajška za overoveljatelja zapisnika.

Sporočil sklep seje ravnateljstva, da se nakaže 20.000 dinarjev kulturnim organizacijam, da prirede slavnost na dan otvoritve nove palče DZ.

Uratnik: podporočilo o stavki steklarjev, o spoznani, ki se je napravil v papirnicu v Vevčah in sporoča, da pragmatične ministre še potrdi.

Makuc: Nekaterje postavke v proračunu za prvo tro-mesečje so že prekoračene. Zlasti delegacijski stroški so prekoračeni že za 40 odstotkov celega proračuna.

Juvan: Čudno je res to, da se upravnemu ministru s strani uprave nikdar ne poroča, kje in zakaj intervjuje delegati DZ.

Makuc: Že na neki seji soc. klubu sem stavljal predlog in tega danes ponavljam, naj se imenuje ena komisija, v kateri naj bodo zastopane vse strok. zvezke, ki naj se vsak teden enkrat sezane in naj preleže vse služeče nameravani intervenciji ter jih dovoli, v kolikor so potrebne. Samo v muhinih slučajih naj odloča g. tajnik sam, o čemer pa mora na prihodnji seji upr. odbora poročati. Lahko se v gotovih slučajih pooblašti delavske zaupnike, da intervencijo v imenu DZ. Strok. org. za strokovne šole.

Uratnik: Za delegacijo na kongres Radnički Komor je denarja na razpolago 28.000 Din. Razdelili se po klicu: socialistom 14.460 Din, klerikalcem 8390 Din, demokratom 5.120 Din.

Makuc: Ničesar, da bi se branil pred nepravilnimi napadi »Del. politike« in posameznikov v te zbornici. Konstatiram, naj, da bi me bilo sram biti še nadaljnji član socialističnega kluba v DZ. Odsej naprej nočem več močljati k tem nesramnostim. Korupcija, ki se vrši s temi delegati, zasluži najostrejšo obsobo. Ako se že gre na kongres, naj kredo predvsem delavci člani zbornice, da bodo vodenici kontrolirali, kaj govorijo in kaj delate na takih pohodih. Včeraj ste govorili v soc. klubu, da dobti vsak delegat polovično vozovnico in da je 1500 dinarjev premalo in naj bi prispevale Strok. zvezke še po Dn 300 za vsakega tajnika. Moje mnenje je: DZ naj poslje vseh 18 delegatov, kakor jí pripadajo, pošlje naj po večini delavcev iz tovaren, vsakemu naj se da poleg povločne vozovnice še dnevno Dn 200.

Leskovšček: Jaz sem že davno opozarjal na brezsmiselnog razmetavanje delavškega denarja za razne takovane intervencije in reprezentacije brez vsake kontrole. Ugotovil sem slučaje, da so razni partizani načrati intervencije brez da bi bila resnična potreba, največkrat so bile politične potrebe. Strinja se s predlogom Makuca.

Štokl: Makuč predlog je neumesten in neizvršljiv. Komisija, ki jo hoče on, ni bila preneokretna in predraga, češ, da bi se moral v vsakemu za vsako sejo platičati Din 60.

Dr. Bohinc, sedej in Gajšek povedarjajo, da je res potrebna ena kontrola in vestejše poročanje o uspehih in neuspehih intervencij. Bohinc stavi predlog, naj vsak ktor intervenci v imenu DZ, napiše pismeno poročilo ter naj na prihodnji seji tajnik poroča; odločevali o tem, kdo naj intervenciira, pa sme samo tajnik.

Kaj pišejo delavci in kmetje?

ALI JE CERKEV NA STRANI LJUDSTVA?

NEKAJ SLUČAJEV V TEH DESETIH LETIH.

Buržuički časopisi se pečajo toliko s proslavijami, pa radami in govorje o desetletnici osvobojenja. Osvobojenja nima proletariat nikjer drugač razen v delavško-kmečki državi, v Sovjetski Uniji. In delavški razred potrudog ga ne bo dosegel, če ne bo enoten v borbi. Na dobro vemo, katera delavška stranka pomaga kapitalističnemu razredu v boju proti revolucionarnem proletariatu.

Povedati hočem nekaj primerov, ki sem jih doživel v teh desetih letih, in ki pričajo, kako socialpatriotje delajo.

L. 1919. smo v Kočevju rudarji hoteli ustanoviti konzum in to smo javili centrali soc. konzumu v Ljubljani. Ta nam je poslal nekoga (imena se ne spominjam), ki je po kratkem razgovoru izjavil, da moramo najprej poslati 200.000 K v Ljubljano, sebi potem se bodo razgovarjali z nami naprej. In dostavil je, da bo o vsem odločala centrala. Tudi Čobal je poslal nekoga svojega delegata k nam in se sam je priselil, ter je tudi naše predložitev odločil.

Pozneje sem doživel še marsikaj od socialistov, a načrtev se je v Tržiču. Moj preddelavac in obratovodja v predmesti sta bila socialistična (celo socialistična občinska odbornika). Ker sem proti socialpatriotom na shodih govoril, so mi delo odločil.

V Guštanju smo se na dan 1. maja 1927 zbrali delavci na dočlenjenem postoru. Začeli smo se urejati za manifestacijski polož skozi trg, tedaj pa stopi na oder socialistični župan in reče: »Dobri sem napold, da je po hod prepovedan in jaz kot župan moram narediti ustavitev. Na tem prostoru se ne smem obdržati shod, temveč tam za plankami v leseni baraki. Delavci pa nismo poslušali in obhod se je vršil v načoljem redu programu. V jami je nekaj preddelavcev (čorjanje) delavci siščankaril ki niso šli v Sokola, zavedne delavce je celo brez razloga odpuščal. Na strokovnem shodu se je v prilikl zopet takega odpusta predlagala protestna rezolucija na podjetje. Zgoraj omenjeni župan pa pravi: »Sodruži, to je preveč ostro, mi moramo bolj lepo postopati. (Nato se mu je beseda odvzela). — A. K.

Novi dekadist M. Z.

Tobacna tovarna v Ljubljani. — Sedaj delavci in delavke lahko vidite ponosne številke v »Slovencu« št. 265 z dne 18. nov. 1928, ki izkazujejo dolvodno državnega podjetja in sicer 6.631.000.000 Din, torej za 201 milijon Din več kot v prejšnjem proračunu. Monopolski dohodki znašajo 1.904.000.000. Tu se sedaj jasno vidi, kako zanjeno ogromne milijone Din od delavstva zasluženega denarja, dočim ne dobi delavcev niti toliko, da bi moglo vsaj za silo po slovensko živeti, klub temu, da nosijo resolucije na monopolno upravo iz vseh tovarn v državi in da letajo kraljinski zagrcenici interpelirati. Od vsega tega mi delavci in delavke ne moremo nič prizadovati tako dolgo, dokler se ne bomo zavedali, da smo mi tista močna sila, ki donašamo tako ogromne dohodke monopolni upravi, ki noče upoštevati svoje delovne sile. Videli ste celis del let svobodne države. Kakor pravijo so zo zanimalo za nas vse meščanske stranke, ali le v potrebi volitnih glasov. Eden je bolj vpliv kot drugi, a vsi skupi niso naredili nič. Vse interpelacije danes ne zaležijo niti, zalegle pa bodo, kadar si bo znal proletariat sam izvojevati. Zaston pa je tako govorilje, da bo samo prisko ob sebi. Motite se! Toliko časa, ne bodo časi zobjali, dokler ne stopite v razredne strokovne organizacije. Ne da bodo odločevali ali pred-

(leghe). »Federacija« se je imenovala strokovna zveza kake industrijske panege, če je imela svoje podružnice po vsej državi, n. pr. rudarska federacija, koivinska federacija, federacija poljedelskih delavcev itd. Zveza (lega) pa se je imenovala ponavadi manj zveza, ki je organizirala delavce iste panoge same ene pokrajine.

V velikih industrijskih centri Italije, kakor n. pr. v Milatu, Torinu, Livornu, Benetku, Rimu in pozneje v Trstu, Gorici, Puli itd., je bilo po več krajevnih organizacij posameznih »federacij« in »zvez« socialistične smeri, često pa tudi drugih političnih in strokovnih smeri, kakor n. pr. anarhistične, sindikalistične in republikanske. Da bi se lažje organiziral strokovni boj (stavke, manifestacije, proletarska gibanja itd.), so si postavile vse te »federacije« in »zvez« v istem industrijskem centru skupen organ, ki se je imenoval »delavška zbornica« (camera del lavoro).

Delavške zbornice so bile torej lokalni strokovni organizaci, sestavljeni iz zastopnikov vseh krajevnih strokovnih organizacij dotičnega industrijskega centra. V delavški zbornici so bile lahko zastopane strokovne organizacije različnih delavških političnih smeri, vendar pa samo take, ki so v svojem programu stale na stališču razrednega boja. Krščanske ali nacionalistične, t. j. strokovne organizacije, ki jih je organiziral v vodilni kapital, niso mogle biti članice delavških zbornic. In to je čisto naravno: delavške zbornice in latinskih delzelah so bile organizirane razrednega boja, so bile lokalna kolektivna zastopstva delavških interesov, ki so nezdružljivi z interesu kapitala, z interesu buržuazije. Samo po sebi je tudi razumljivo, da ni buržuazija niti oddalec pomicala na to, da bi bila svoje organizacije včlanjevala v teh delavških zbornicah.

Delavške zbornice se se razvile najlepše v latinskih delzelah, v Italiji in Franciji in sicer čisto logično iz strokovnih organizacij, kot nujen bojnički in krajevni organizem strokovnih organizacij. Zato bomo nujnog pomen v njihovo funkcijo najlaže razumeli, če se predočimo delavške zbornice, katere teh delž. Vzemimo si torej za vzgled najbližjo.

Delavške zbornice v Italiji pred zmago fašizma.

V Italiji so bili delavci strokovno organizirani v tako zvanih »federacijah« (federationi) in »zvezah«

in tako zvanih »federacijah« (